

Міністру захисту довкілля та природних
ресурсів України

СТРІЛЬЦЮ Р. О.

вих. №223/104 від 05.10.2023 року

*Щодо Концепції реформування системи
державного нагляду (контролю) у сфері
охорони навколишнього середовища*

Від імені Professional Association of Environmentalists of the World (Асоціація професіоналів довкілля – PAEW) висловлюю Вам повагу та звертаюся щодо обговорення змін до **Концепції реформування системи державного нагляду у сфері захисту довкілля.**

PAEW розділяє необхідність реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, що обумовлена багатьма чинниками, починаючи від екологічного нігілізму суспільства та закінчуючи низькою інституційною спроможністю державних інститутів, на яких покладено функції нагляду та контролю за негативним впливом на довкілля та здоров'я населення.

Водночас, PAEW звертає увагу, що починаючи з 2017 року, **в мирний період, розроблені Урядом нормативні акти щодо реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища не реалізовані**, у т.ч. Концепція реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 616, та План заходів щодо реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 352.

За результатами аудитів Рахункової палати (Звіт про результати аудиту ефективності використання бюджетних коштів, спрямованих Державній екологічній інспекції, затверджений рішенням Рахункової палати від 28.09.2021 № 21-3 https://rp.gov.ua/upload-files/Activity/Collegium/2021/21-3_2021/Zvit_21-3_2021.pdf) **основною причиною неналежного виконання Держекоінспекцією своїх функцій є тривалий процес її реформування.**

Рішення Уряду, як засвідчує аудит, виявилися недостатньо обґрунтованими та негативно вплинули не лише на діяльність органу державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, а й призвели до додаткових витрат державного бюджету (лише ризики втрачання бюджетами різних рівнів за розрахунками аудиторів, за 2018–2020 роки становлять близько 2 млрд гривень).

Загальна система державної політики у сфері природокористування за результатами аудитів Рахункової палати є неефективною, **цільові показники державної екологічної політики на встановлені контрольні періоди не виконані, в окремих випадках - недосяжні та нереалістичні.**

В свою чергу, запропонована редакція Концепції порушує принцип «належного урядування», відповідно до якого коли йдеться про питання загального інтересу, державні органи повинні діяти вчасно та в належний і якомога послідовніший спосіб.

Європейський Суд підкреслює особливу важливість (див. рішення у справах «Беєлер проти Італії» (Beyeler v. Italy [GC]), заява № 33202/96, п. 120, ECHR 2000, «Онер'їлдіз проти Туреччини» (Oneryıldız v. Turkey [GC]), заява № 48939/99, п. 128, ECHR 2004-XII, «Megadat.com S.r.l. проти Молдови» (Megadat.com S.r.l. v. Moldova), заява № 21151/04, п. 72, від 8 квітня 2008 року, і «Москаль проти Польщі» (Moskal v. Poland), заява № 10373/05, п. 51, від 15 вересня 2009 року). **запровадження внутрішніх процедур держави, які посилять прозорість і ясність їхніх дій, мінімізують ризик помилок** (див., наприклад, рішення у справах «Лелас проти Хорватії» (Lelas v. Croatia), заява № 55555/08, п. 74, від 20.05.2010 року, і «Тошкуце та інші проти Румунії» (Toscuta and Others v. Romania), заява № 36900/03, п. 37, від 25.11.2008 року) і сприятимуть юридичній визначеності у цивільних правовідносинах.

Крім того, Європейський суд з прав людини у своєму рішення по справі Yvonne van Duyn v. Home Office зазначив, що **якщо держава чи орган публічної влади схвалили певну концепцію своєї політики чи поведінки, така держава чи такий орган вважатимуться такими, що діють протиправно, якщо вони відступлять від такої політики чи поведінки щодо фізичних та юридичних осіб на власний розсуд.**

Створення саме інспекційного органу, а не служби **не відповідає:**

1) Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 № 616, на початковому етапі порушуючи принцип належного урядування,

2) функціям аналогічних агентств в ЄС (EEA) та США (USEPA),

3) Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо державної системи моніторингу довкілля, інформації про стан довкілля (екологічної інформації) та інформаційного забезпечення управління у сфері довкілля» в частині здійснення Держекоінспекцією не лише наглядового моніторингу, але й операційного та дослідницького.

4) Закону України «Про правотворчу діяльність», оскільки не дотримано принципи, передбачені вказаним законом.

Зокрема, ні проект Концепції, ні супровідні документи не містять інформації щодо:

- необхідності та обґрунтованості запропонованих змін;
- системності, у т.ч. в контексті з Білою і Зеленою книгою реформування системи державного нагляду (контролю), Плану заходів щодо реалізації Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, схвалений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.05.2018 № 352;

- наукового забезпечення;
- ресурсної забезпеченості запропонованого реформування, результатів необхідних фінансово-економічних розрахунків, пов'язаних з реалізацією змін, врахування необхідного фінансування в Державному бюджеті на 2024 рік.

Але головне, що **в умовах військового стану Держекоінспекція є єдиним органом, уповноваженим на проведення огляду (обстеження) місць заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу внаслідок надзвичайних ситуацій, подій, збройної агресії російської федерації та нарахування збитків, завданих довкіллю України.** Ліквідація Держекоінспекції в умовах військового стану ставить під загрозу повноваження щодо нарахування збитків, завданих довкіллю України, та їх подальше стягнення.

За відсутності адекватного та реалістичного планування державної екологічної політики, у т.ч. з врахуванням військового стану, чергове «реформування» державного екологічного контролю не

IBAN UA493052990000026007046228314
Банк АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
ЄДРПОУ 44087227

виконає свою функцію, не спроможне вирішити існуючі проблеми, а навпаки – формує нові, ставить під загрозу можливість супротиву агресору та відшкодування збитків, завданих довкіллю України.

За вказаних обставин запропоновані зміни є передчасними.

Додаток:

Таблиця пропозицій РАЕВ до проєкту розпорядження Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до Концепції реформування системи державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища» в 1 прим. на 5 арк.

З повагою,
Президентка Асоціації професіоналів довкілля

Людмила ЦИГАНОК

Виконала: *Наталія Мороз*: (063)849-3806, natali.paeu@gmail.com

IBAN UA493052990000026007046228314
Банк АТ КБ "ПРИВАТБАНК"
ЄДРПОУ 44087227